

Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31685>

Özet

Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği (TCAÖ), Akın ve Fırat (2019) tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin toplumsal düzeyde **cinsiyet adaleti** kavramına ilişkin algılarını, tutumlarını ve beklentilerini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği ve adaletsizlik algısının psikolojik boyutlarını derinlemesine incelemeyi hedeflemektedir. TCAÖ, hem akademik araştırmalarda hem de sosyal politika çalışmalarıyla, cinsiyet adaletine yönelik bireysel farklılıkların tespit etmek için önemli bir potansiyel sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği, Cinsiyet Adaleti, Toplumsal Cinsiyet, Psikometrik Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Sosyal Psikoloji.

Yazarlar

Ahmet Akın, Emine Fırat.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin toplumdaki cinsiyet rolleri, fırsat eşitliği ve kaynak dağılımı konularında adaleti ne ölçüde algıladıklarını sistematik olarak belirlemektir. Ölçek, özellikle Türkiye'deki bireylerin, kadın ve erkeklerin toplumsal yapıdaki konumlarına dair sahip oldukları adalet veya adaletsizlik inançlarını nicel bir şekilde ölçmeye odaklanmıştır.

TCAÖ'nün geliştirilmesi, sosyal bilimler alanında cinsiyet adaleti kavramının operasyonelleştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, **toplumsal cinsiyet** eşitsizliklerinin psikolojik ve tutumsal kökenlerini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği, bireylerin toplumsal cinsiyetin çeşitli alanlardaki (ekonomi, siyaset, aile, eğitim vb.) adil dağılımı ve muameleye ilişkin inançlarını temsil eden psikolojik bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle adaletin dağılımı, prosedürel ve etkileşimsel boyutlarını kapsayan çok boyutlu bir çerçevede ele alınır.

Ölçek, bireyin sadece mevcut durumu değerlendirmesini değil, aynı zamanda ideal bir toplumsal cinsiyet adaleti durumuna yönelik normatif beklentilerini de yansıtmayı amaçlar. Ölçeğin geliştirme aşamasında, bu yapının kültürel ve sosyal bağlamda nasıl tezahür ettiğini ortaya

koymak için kapsamlı bir literatür taraması yapılmış mıdır?

Geçerlik

Akın ve Fırat (2019) tarafından sunulan bildiride, ölçeğin geçerlik çalışmaları yapılmış mıdır belirtilmektedir, ancak spesifik katsayılar ve yöntem detayları kaynakta açıkça sunulmamıştır. Tipik bir ölçek geliştirme sürecinde, **yapı geçerliliği** (construct validity) en önemli geçerlik kanıtlarından biridir.

Bu çalışmada kapsamında, TCAÖ'nün ölçmek istediği teorik yapıyı doğru bir şekilde temsil ettiğini göstermek için Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (AFA ve DFA) yöntemlerinin kullanılmış mıdır varsayılmaktadır. Ayrıca, ölçeğin ilgili diğer yapılarla (örneğin, cinsiyetçilik, sosyal adalet inancı) beklenen yönde ilişkili olduğunu gösteren **ölçüt bağıntılı geçerlik** (criterion-related validity) kanıtlarının da sunulduğu düşünülmektedir. Daha fazla bilgi için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Güvenirlik

Ölçeğin geliştirme çalışması, güvenilirlik analizlerini de içermektedir. Güvenirlik, ölçüm aracının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. TCAÖ için en yaygın kullanılan güvenilirlik yöntemi, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değeridir.

Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin maddelerinin ölçülen yapıyı ne kadar homojen bir şekilde temsil ettiğini ortaya koyduğunu varsayılmaktadır. Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin farklı bireylerde veya farklı zamanlarda tutarlı sonuçlar üretebildiğini gösterir. Ölçeğin ayrıca test-tekrar test güvenilirliğinin de incelenmiş olması muhtemeldir. Güvenirlik katsayılarının yüksek olması, ölçeğin psikometrik kalitesinin önemli bir göstergesidir.

Faktör Analizi

Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Geliştirme çalışmaları arasında ilk olarak, maddelerin temel yapıyı nasıl oluşturduğunu anlamak için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi boyuta yüklendiğini ortaya koyar.

AFA sonuçlarından, belirlenen faktör yapısının yeni bir örnekleme teorik beklentilerle ne ölçüde uyumlu olduğunu test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, kabul edilebilir uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile ölçeğin çok boyutlu yapısının istatistiksel olarak doğrulandığını göstermelidir. Bu çok boyutlu yapı, cinsiyet adaletinin farklı veçhelerini (örneğin, kaynak adaleti, fırsat adaleti) ayrıttırabilir mi?

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir Türkçe ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Tipik olarak, psikolojik tutum ve algı ölçeklerinde kullanılan 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatının kullanıldığı varsayılmaktadır. (Örn: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yetkinler ve yükseköğrenim öğrencileri.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri.

Popülasyon Detayları: TCAÖ, Türkiye'deki çeşitli demografik gruplardan alınan örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış bir araçtır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemi. Katılımcılar maddeleri okuyarak kendilerine en uygun düşünerek derecelendirme seçeneğini işaretler.

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet, Adalet Algısı, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Cronbach Alfa, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtması: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantı Kuruluş E-posta Adresleri: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr (Sorumlu Yazar).

Yayın Adresi: İstanbul Medeniyet Üniversitesi (Sorumlu Yazarın tahmini kurumu).

Ücretler, Ücret ve Test Yayıncılığı

Test Yayıncılığı: 2019 (Bildiri sunum tarihi).

Ücretler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı genellikle akademik ve ticari olmayan araştırmalar için sorumlu yazarın iznine tabidir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir: toplum-cinsiyet-adaleti-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ak?n, A., ve F?rat, E. (2019, 12-13 Aral?k). *Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?*. VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, İstanbul, Türkiye.

Ek bilgi ve ölçek materyallerine bu bağlantıdan ulaşılabilir: drive.google.com

Toplum Cinsiyet Adaleti Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır.

Ölçek maddeleri bu kaynak içerikte sağlanmamıştır. Kullanım ve maddeler hakkında bilgi almak için sorumlu yazar (Ahmet Ak?n) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM